

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Daniela Řepová
Téma práce:	Vznik samostatného Chorvatska z pohledu mezinárodního práva
Rozsah práce:	67 stran celkem (vlastní text – 139 504 znaků včetně mezer)
Datum odevzdání práce:	11. října 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma diplomové práce není nijak zvláště nové ani aktuální, to mu ale neubírá na zajímavosti a relevanci pro mezinárodní právo. Zatímco jiným aspektům rozpadu Jugoslávie, zejména pak občanské válce v Bosně a Hercegovině a událostem v Kosovu, byla v českém prostředí a tím spíše v zahraničí věnována značná pozornost, způsob ustavení jednotlivých post-jugoslávských států zdaleka takovou pozornost nezískal. Diplomantka se zabývá specificky Chorvatskem, což zřejmě souvisí s jejími jazykovými kompetencemi a kontakty v chorvatské akademické obci. Otázku, zda je Chorvatsko mezi nástupnickými státy Jugoslávie nějak atypické, práce bohužel nezodpovídá, resp. ji ani neklade.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování tématu kladlo na diplomantku střední nároky. Ke vzniku státu existuje velké množství pramenů, ze kterých mohla vycházet. Stalo se tak bohužel jen zčásti. Pramenem, který v práci postrádám nejvíce, je dnes již klasická práce Jamese Crawford *The Creation of States in International Law* (2. vydání vyšlo v roce 2007 v Oxford University Press). Sekundární prameny jsou obecně v práci využívány poměrně sporadicky. Lehce netradičně mezi těmito prameny dominují texty psané česky a chorvatsky, což je ovšem dáno tématem práce. Využití jinak v české či zahraniční odborné literatuře prakticky neznámých pramenů v chorvatštině je jedním z hlavních pozitiv diplomové práce. Týká-li se právě tématu vázaného na určitou zemi, mělo by být využití zdrojů z této země standardem, bohužel ne vždy tomu tak je. Způsob citování zdrojů je vcelku standardní.

3. Formální a systematické členění práce

Diplomová práce vykazuje nadstandardní množství chyb, na každé stránce je jich hned několik. Diplomantce činí značné potíže psané velkých písmen (např. Chorvatská vlajka – str. 6, Chorvatská státnost – str. 28, Chorvatské setrvání – str. 52, k velkému písmenu není důvod, nejedná se o názvy) a interpunkce (čárky po větách vložených konstantně chybí, což ztěžuje

čtení textu) a místy používá nesprávné výrazy (spory se mají řešit mírovým či pokojným, nikoli mírným způsobem – str. 43). Nepříjemné je také časté přecházení mezi jazyky (čeština, angličtina, chorvatština). Práce je rozčleněna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Některé kapitoly jsou velmi krátké a zarazí i to, že část z nich má jen jednu podkapitolu, to není zrovna standardní. Řazení kapitol je nicméně poměrně logické a kapitoly na sebe navazují.

4. Vyjádření k práci

Diplomová práce se zabývá otázkou „*naplnění znaků státnosti požadovaných mezinárodním právem, za reflexe dalších mezinárodněprávních skutečností, které měly vliv na vznik samostatné Chorvatské republiky*“ (str. 1). Cílem je tedy určit, zda Chorvatsko vykazuje znaky státu, resp. v jakém okamžiku je vykazovalo. Slovy diplomantky: „*cílem práce je tedy na základě pozorování a srovnávání dokumentů mezinárodního práva a analýzy aktů vydaných v souvislosti s vyhlášením nezávislosti Chorvatska (ať už přímo, či nepřímo) posoudit, jakým způsobem a kdy právoplatně došlo ke vzniku samostatného Chorvatska, resp. představit možné teorie týkající se data a způsobu vzniku a poukázat na jejich možné vady*“ (str. 2).

Diplomantka postupuje tak, že nejprve předkládá výčet základních událostí provázejících rozpad Jugoslávie, následně uvádí klasickou definici státu vycházející z Montevidejské úmluvy a zkoumá, zda Chorvatsko tyto znaky vykazuje. Výklad se místy zbytečně rozbíhá do oblastí, jež s tématem práce přímo nesouvisejí (např. kdo všechno tvoří obyvatelstvo státu), a naopak se vyhýbá otázkám, jež jsou pro toto téma klíčové. K takovým otázkám patří mj. relevance kritérií z Montevidejské úmluvy pro případy secese od státu, popř. rozpadu státu a možnost rozšíření kritérií z úmluvy o některá kritéria nová (např. samostatnost vlády). Na str. 14 diplomantka mylně interpretuje kritérium schopnosti vstupovat do mezinárodních vztahů jako právní důsledek vzniku státu. Reálně jde o faktickou podmínku jeho existence, odvozenou z vnitrostátního práva dané entity. V sekci věnované území je nadměrná pozornost věnována otázce hranice a nedostatečná naopak otázce statusu území nárokovaného více státy (např. federací i /původně/ federálním státem).

Samostatná kapitola se zaměřuje na uznání státu. Diplomantka připomíná časový sled uznání Chorvatska různými státy a krátce zmiňuje i otázku kolektivního uznání, byť tato problematika by si zasloužila podrobnější rozbor. Zejména je škoda, že autorka nerozbírá *Směrnice ES k uznání nových států ve východní Evropě a v Sovětském svazu* (EC Guidelines on the Recognition of New States in Eastern Europe and the Soviet Union) – dokument je pouze krátce zmíněn na str. 40, ovšem prostřednictvím odkazu v jednom ze stanovisek tzv. Badinterovy komise. Tyto směrnice přitom z pohledu mezinárodního práva patřily k nejzajímavějším

dokumentům, které v souvislosti s rozpadem Jugoslávie vznikly. Po faktické stránce zarazí poznámka týkající se tzv. Republiky Srbská Krajina, podle níž „*poté, co se uklidnil ozbrojený konflikt známý jako válka v bývalé Jugoslávii („Domovinski rat“), území se dostalo zpět pod kontrolu Chorvatska*“ (str. 30). Reálně se území dostalo pod kontrolu Chorvatska v rámci tzv. Operace Bouře, která vzbudila velkou kritiku a bývá označována za jednu z největších etnických čistek realizovaných při rozpadu Jugoslávie.

Na kapitoly pojednávající o znacích státu a o uznání navazuje kapitola, která představuje tzv. Badinterovu komisi a stručně shrnuje obsah části jejích stanovisek. Stanoviska se týkají jak rozpadu Jugoslávie a osamostatňování jeho republik, tak otázek sukcese. O těch stručně pojednává poslední kapitola práce, která ovšem poněkud překvapivě nezmiňuje kontroverze, které mezi post-jugoslávskými státy, pokud jde o sukcesí, dodnes existují. Mezi pojednání o tzv. Badinterově komisi a o sukcesí je včleněna kapitola zaměřující se na otázku, k jakému datu Chorvatsko vzniklo. Diplomantka zmapovala, jak se k této otázce staví představitelé chorvatské právní nauky, což je nepochybně zajímavý a užitečný počín. Je jen škoda, že jej nedoprovází úvahy opřené o jiné zdroje, např. právě stanoviska tzv. Badinterovy komise.

V závěru práce diplomantka uvádí, že „*již k 25. červnu 1991 Chorvatsko splňovalo základní podmínky státnosti uvedené v Montevidejské úmluvě z roku 1933 a požadované všeobecnou státovědou*“ (str. 52). Právě k tomuto datu se podle ní datuje vznik samostatného Chorvatska. Tento závěr je jistě akceptovatelný, byť otázka data vzniku by si byla zasloužila podrobnější rozbor (ten je momentálně omezen na cca dvě stránky v rámci šesté kapitoly).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce byly vcelku naplněny.
Zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Žádný problém z hlediska plagiátorství zde nevyvstává.
Logická stavba práce	Diplomová práce má logickou strukturu.
Práce se zdroji včetně citací	Práce staví na převážně česky a chorvatsky psaných pramenech a cituje je standardním způsobem. Některé významné texty týkající se existence státu využity nebyly.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy není ohromující, ale diplomová práce je obhajitelná.
Úprava práce	Úprava práce je standardní.
Jazyková a stylistická úroveň	Po jazykové a stylistické stránce je práce na horší úrovni, objevuje se v ní velké množství chyb, mj. v interpunkci.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Z práce je znát, že diplomantka má o zvolené téma skutečný zájem a že se jeho studiu důkladně věnovala, a to nejen na PF UK, ale i přímo v Chorvatsku. Hlavními slabými stránkami práce, kromě formální stránky, je nedostatečná hloubka analýzy a nevyužití některých důležitých pramenů (Směrnice ES, kniha Jamese Crawforda aj.). Přes tyto slabiny lze říci, že předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na daný typ kvalifikačních prací na Právnické fakultě UK, a proto ji doporučuji k obhajobě. Během ní by se diplomantka mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

- 1) Vykazoval vznik Chorvatska nějaká specifika oproti vzniku jiných nástupnických států bývalé Jugoslávie?
- 2) Jaká alternativní kritéria pro vzniku státu navrhuje odborná literatura a jak by z hodnocení těmito kritérii vyšlo Chorvatsko?

Doporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Práci předběžně hodnotím jako dobrou či velmi dobrou v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 30. října 2023

Prof. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA